

Tampereen vanhusneuvoston aloite vanhusasiavaltuutetun vakanssin perustamisesta hyvinvointialueelle

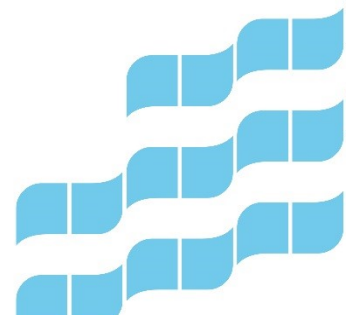
Pirkanmaan vanhusneuvostot kokoontuivat 22.11.2018 Tampereella ja päättivät esittää maakuntavalmisteluun maakunnallisen vanhusasiamiehen (vanhusasiavaltuutetun) viran perustamista tulevaan maakuntahallintoon. Sote-uudistuksessa on nähty monia käännteitä, mutta tämä aloite on edelleen ajankohtainen: Hyvinvointialue tarvitsee vanhusasiavaltuutetun.

Valtakunnallinen vanhusasiavaltuutettu aloitti työnsä tämän vuoden alussa.

Tampereella on ollut vanhusasiamies jo vuodesta 2011. Vanhusasiamies on Tampereella hyvin käytetty ja tärkeä palvelu. Tampereen kaupungin vanhusasiamieheen otettiin vuoden 2021 aikana yhteyttä noin 326 kertaa. Yhteydenottojen syynä on useimmiten tyytymättömyys asumispalveluihin tai kotiin annettaviin palveluihin. Vanhusasiamies tarjoaa neuvontaa ja ohjausta palvelun laatuun liittyvissä epäkohdissa tai kun asiakas katsoo, ettei palvelu vastaa sitä mitä voi odottaa. Vanhusasiamies selvittää ja etsii ratkaisuja asiakkaiden ja palveluntarjoajien ristiriitatilanteissa ja tarvittaessa opastaa heitä valitusmenettelyssä. Tarvittaessa vanhusasiamies voi järjestää yhteistyöneuvotteluita tai osallistua asiakkaan hoitoneuvotteluun. Kokonaisvaltaisessa ikäihmistenpalvelujen valvonnassa vanhusasiamies mahdollistaa yksittäisten asiakkaiden tilanteiden käsittelemisen. Vanhusasiamiehen työpanos vapauttaa organisaation muiden työntekijöiden työaikaa tekemään toimenkuvansa mukaista työtehtävää. Vanhusasiamies toimii osana ohjaus- ja valvontaryhmää tehden yhteistyötä valvontakoordinaattorin kanssa epäkohtiin liittyvissä valvontatarpeissa.

Vanhusasiamies on Tampereen vanhusneuvostolle keskeinen yhteistyökumppani.

Vanhusasiamiehellä on läsnäolo- ja puheoikeus vanhusneuvoston kokouksissa ja tarvittaessa

vanhusneuvosto voi antaa vanhusasiamiehelle selvitettäväksi yksittäistä kuntalaista koskevia asioita.

Nyt kun sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen siirtyy hyvinvointialueelle, on tärkeää, että sieltä sitten löytyy myös ikäihmisten oikeusturvan ja laadukkaiden palvelujen varmistamiseen välttämätön vanhusasiavaltuutettu. Vanhusasiavaltuutettu on tärkeä ikäihmisten päivittäisten arjen asioiden sujumisen ja elintärkeiden sosiaalipalveluiden laadun takaamiseksi. Tälle valtuutetulle on vielä nykyistä enemmänkin tarvetta, kun palveluiden järjestämisessä tapahtuu paljon muutoksia. Jonkun täytyy olla ikäihmisten vierellä valvomassa, että he saavat sellaista palvelua ja kohtelua kuin heille lain ja oikeuden mukaan kuuluu.

Tutkimusten mukaan noin kymmenen prosenttia vanhusväestöstä tarvitsee yhteiskunnan erilaisia hoivapalveluita kuten palveluasumista, tehostettua palveluasumista tai laitoshoidoa. Vanhusväestöstä noin 90 prosenttia kykenee siis omatoimiseen elämiseen erilaisten kevyempien tukitoimien avulla. Vanhusväestöä koskevissa hyvinvointisuunnitelmissa korostetaan vanhusten kykyä täysipainoiseen ja itsenäiseen elämään mahdollisimman pitkään. Hyvinvointialueen vanhusasiavaltuutetun rooli tämänkin tavoitteen saavuttamisessa tärkeä, jotta vanhusväestön palvelutarpeet ja näkökulmat tulevat monipuolisesti huomioiduksi suunnittelu-, päätöksenteko- ja toteutusvaiheissa. Näin ennaltaehkäisevästi toimien varaudutaan vanhusväestön palvelutarpeen kasvuun, mahdollistetaan omatoimisuus ja kotona-asuminen mahdollisimman pitkään ja saavutetaan myös kustannussäästöjä kun pystytään välttämään raskaampia palvelumuotoja.

Vanhusasiavaltuutetun tehtävänkuva ja työn järjestelyt voidaan ratkaista myös eri tavalla kuin Tampereella, tarpeen mukaan. Hyvinvointialueen vanhusasiavaltuutettu voisi esimerkiksi toimia myös hyvinvointialueen vanhusneuvoston esittelijäsihteerinä.

